

[Hølge Larsen.]

ikke giver de økonomisk stærke en fordel, i det øjeblik man ved siden af statsradiofonien giver adgang til frie kommercielle radioudsendelser. Det frygter jeg, og det er derfor, jeg er tilhænger af statsmonopol.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Af mange grunde kan det, man kalder en fri radio, ikke betyde almindelig konkurrence. Mån kan ikke give alle adgang til æteren. Dels af rent praktiske og tekniske grunde, men også af andre grunde kan der ikke være en almindelig konkurrence mellem flere private radiosendere. Mon det derfor alligevel ikke vil havne deri, når vi får gennemdrøftet tingene, hvad vi selvfølgelig må gøre i udvalget, at man siger, at den bedste form formentlig bliver, at radioen bliver statens, og at man så gør den så fri som muligt.

Der var meget i det ærede medlem hr. Aksel Larsens bemærkninger, der tydede på, at det ærede medlem undtagelsesvis ikke havde sat sig så godt ind i lovforslaget, som han plejer at gøre. Lytterne skal ikke vælge, folketinget skal vælge; det er det nye i forslaget, at lytterorganisationerne indstiller, og det er fra alle sider understøttet her, at det er en forudsætning, at folketinget står frit i sit valg. Der gives folketinget en betydelig større indflydelse på valget af disse repræsentanter end efter den gældende lov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Nina Andersen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske konvention om fredelig bilæggelse af tvistigheder, undertegnet i Strasbourg den 29. april 1957.

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 2217, fremsættelsen i tidenden sp. 3459).

Sagen sattes til forhandling.

Per Hækkerup: At Danmark har underskrevet den pågældende konvention, og at den høje regering nu fremsætter forslag om at ratificere konventionen, er helt på linje med et princip, som stedse har været fulgt i dansk udenrigspolitik, nemlig at man søger at fremme den internationale retstanke. Dette førte i sin tid til underskriften af generalakten i 1928, det førte os til medlemskabet i De Forenede Nationer, det førte os til at godkende den internationale domstol og en lang række tilsvarende internationale anliggender. Netop fordi vi har tilsluttet os disse forskellige organisationer, kunne man måske finde det overflødigt, at der nu blev tale om at oprette en særlig europæisk konvention, men herfor taler to grunde, som gør det nødvendigt eller i hvert fald hensigtsmæssigt, at man har en sådan. For det første er Vesttyskland medlem af Europarådet og en af de underskrivende stater, men ikke tilsluttet De Forenede Nationer og ikke tilmeldt den internationale domstol. Det vil sige, at det nu er muligt at få samme retsforhold over for Vesttyskland, som vi har over for de lande, der på tilsvarende måde som Danmark har ratificeret overenskomsten om den internationale domstol. For det andet gælder det, at lande, som er betænkelige ved at anerkende den internationale domstols kompetence vedrørende retskonflikter over for ikke-europæiske lande og derfor ikke har tilsluttet sig den internationale domstols bestemmelser herom, måske vil være villige til at tiltræde dennes kompetence, for så vidt angår de europæiske lande. Det bliver nu muligt for dem som følge af denne konvention.

Selv om der måske ikke kan siges at være særlig tungtvejende grunde til at oprette en særlig europæisk aftale ud over de to, jeg her har nævnt, gælder det på den anden side, at der ikke kan være betænkeligheder ud fra et dansk synspunkt ved at tiltræde og ratificere konventionen. Vi anerkender i forvejen den internationale

[Per Hækkerup.]

domstols kompetence, for så vidt angår retskonflikter; og hvor det drejer sig om interessekonflikter, har det hele tiden været Danmarks ønske at søge sådanne forligt ved forhandling. Dette forudsættes i den foreslåede konvention. Derudover foreslås det, at der, hvor forligsforhandlinger ikke har ført til det ønskede resultat, kan etableres en voldgiftsret, der kan afsige en kendelse, og selv om det for Danmarks vedkommende er en nydannelse, ligger der heller ikke heri noget betænkeligt. Det er på linje med Danmarks almindelige ønske om at fremme den internationale rets- og voldgiftstanke, og det gælder så meget mere, som det udtrykkeligt er bestemt, at eventuelle voldgiftsretter i deres kendelser ikke kan foretage arbitrære bedømmelser af sagerne, men skal holde sig til den almindelige internationale ret og retspraksis.

Skulle man endelig beklage noget i forbindelse med denne konvention, er det måske, at den ikke fik en udformning som foreslået fra svensk side, og som, så vidt jeg har forstået, er tiltrådt fra dansk side. Det ville have betydet en vis indskrænkning i konventionens saglige indhold, men det ville samtidig have betydet en større sandsynlighed for, at landene vil ratificere konventionens voldgiftskapitel, og ville dermed have fremmet tanken om den internationale voldgiftsret, hvad jeg mener vi fra dansk side er stærkt interesseret i.

På trods af denne sidste bemærkning vil jeg gerne på mit partis vegne anbefale folketinget at ratificere konventionen.

Thorkil Kristensen: Venstres normale ordfører i disse sager, det ærede medlem hr. Per Federspiel, er forhindret i at være til stede, men jeg kan oplyse, at venstre kan tiltræde forslaget. Vi har heller ingen indvending at gøre mod, at Danmark ratificerer konventionen uden begrænsning, sådan som den højtærede udenrigsminister i sin fremsættelsestale sagde at det var hensigten.

Marie Antoinette von Lowzow: Det foreliggende forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske konvention om fredelig bilæggelse af tvistigheder kan jeg på mit partis vegne anbefale.

Det mellemfolkelige arbejde, som konventionen er udtryk for, ønsket om fredelig bilæggelse af alle tvistigheder staterne imellem, er ganske i overensstemmelse med den hidtil fulgte linje i dansk udenrigspolitik, og jeg skal give forslaget mit partis anbefaling.

Lannung: På mit partis vegne tiltræder jeg også meget gerne det foreliggende forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af Europarådskonventionen om fredelig bilæggelse af tvistigheder. Jeg gør det så meget hellere, som jeg ikke blot i Europarådets juridiske kommission har haft lidt med dens tilblivelse af gøre, men også et par gange her i tinget har fremhævet ønskeligheden og betydningen af, at specielt denne konvention kom til ratifikation så snart som muligt. Det gjaldt således mit spørgsmål her i tinget den 4. juni 1958, hvor jeg bl. a. pegede på den interesse i spørgsmålet, som Europaforsamlingen gentagne gange har givet udtryk for.

Hovedbegrundelsen for denne konvention er jo at søge i det ubestrideligt noget urimelige forhold, at de europæiske lande, der er medlemmer af Europarådet, hidtil ikke engang har haft en indbyrdes aftale om fredelig bilæggelse af stridigheder, hvad der ellers måtte være en naturlig konsekvens. Det er på denne baggrund, at man fra alle sider i Europarådets rådgivende forsamling lægger så megen vægt på, at denne konvention snarest ratificeres af medlemslandene, så at den anomali, at vi trods det nære samarbejde på grund af medlemskabet af Europarådet ikke har indbyrdes overenskomst om fredelig bilæggelse af tvistigheder, nu bringes ud af verden.

Konventionen er, som det fremgår af bemærkningerne, et eksempel på et godt og frugtbart samarbejde mellem Europarådets rådgivende forsamling på den ene side og ministerudvalget og dets eksperter på den anden side. Konventionen er blevet til på initiativ af Europarådets rådgivende forsamling, som fremsatte forslag om skabelsen af et permanent organ for fredelig bilæggelse af tvistigheder mellem medlemslandene, og det førte til, at ministerudvalget gav en ekspertgruppe den opgave at behandle spørgsmålet. Senere har der fundet en meningsudveksling sted og i det hele

[Lannung.]

været et snøvert samarbejde mellem forsamlingen, respektive dens juridiske udvalg, og ministerudvalget og dets eksperter. Resultatet er den foreliggende konvention, et eksempel på udmærket samarbejde i Europarådet, som jeg håber ministerudvalget vil medvirke til bliver efterfulgt ved kommende lejligheder.

Konventionen er af betydning, også fordi den er et skridt fremad på vejen mod det mål, vi alle stræber mod, sikring af, at forhandling, retsafgørelse, herunder voldgift, engang fuldt og helt skal erstatte andre afgørelsesmidler i internationale tvistigheder. Jeg vil også for mit vedkommende understrege, at konventionen bl. a. har sin selvstændige betydning for Danmark deri, at Den tyske Forbundsrepublik ved sin ratifikation af konventionen, som jeg regner med vil ske i nær fremtid, vil blive deltager i den mangesidede forpligtelse til fredelig bilæggelse af tvistigheder og dermed, som det er nævnt, blive underkastet den mellemfolkelige domstols obligatoriske kompetence i tvistigheder af retlig karakter, og det selv om Vesttyskland ikke er medlem af De Forenede Nationer eller part i den internationale domstols statut. Det er klart, at dette fra dansk side bør tillægges en særlig og væsentlig betydning. Det er vel for øvrigt første gang i vor historie, at noget sådant er tilfældet.

Ved Danmarks ratifikation vil de tre skandinaviske lande nu være blandt de fire første, der har ratificeret, et forhold, der kun kan glæde os. Det er derfor godt, at Danmark ikke har ventet længere, men nu slutter sig til den kreds, der ratificerede, nemlig foruden Sverige og Norge Nederlandene, og at flere lande er på vej til at følge efter, således at konventionen ikke blot formelt er i kraft, men også reelt får virkelig betydning, nu hvor vi står foran Europarådets 10 års dag.

Jeg hilser med særlig tilfredshed, at Danmark ligesom Norge ratificerer uden forbehold — uden forbehold om ikke at være bundet af bestemmelsen i kapitel III om voldgift — og dermed giver konventionen dens fulde virkefelt. Jeg vil gerne benytte lejligheden til på linje med en tidligere forespørgsel at bede den højtærede statsminister om, hvis det er muligt, at udtale

sig om, hvor langt man er fremme i overvejelserne med hensyn til ratifikation af Europarådets konvention om bosættelse.

Hermed skal jeg anbefale forslaget til en hurtig og velvillig behandling.

Sandau: Retsforbundet kan tilsige støtte til det foreliggende forslag til folketingsbeslutning. Vi gør det med glæde, fordi det i sig selv indeholder en erkendelse af, at tvistigheder, som landene ikke selv har kunnet bilægge ved indbyrdes forhandling, må kunne indbringes for en mellemfolkelig domstol. Det eneste spørgsmål, der kan være usikkerhed om, er, om man skal følge Norge i at anerkende kapitlet om tvungen voldgift eller Sverige, der ikke ønsker at tiltræde dette. Vi kan imidlertid tiltræde det standpunkt, der er taget i lighed med Norge, idet det er sådan, at en part vil kunne påberåbe sig de af konventionens bestemmelser, hvoraf den selv er bundet.

Det afgørende er imidlertid det kulturfremskridt, som ligger i den mellemfolkelige konvention og i den mulighed, der er forbundet med dens anvendelse, og, hvad der er endnu vigtigere, dette, at det mere og mere går ind i folkenes bevidsthed, ikke mindst de unges, at den fredelige måde er fremtidens måde at bilægge tvistigheder på.

Ud fra disse betragtninger kan jeg på mit partis vegne tilsige velvillig behandling.

Fuglsang: Det kommunistiske parti er og har altid været tilhænger af, at tvistigheder folkene imellem bilægges ved forhandling på fredelig vis, og der er for så vidt efter vor opfattelse, ikke mindst i vor tid, mulighed for at nå langt, blot der er tilstrækkelig god vilje til stede. Ikke desto mindre er jeg ikke helt sikker på værdien af det foreliggende forslag. Det er, kan man godt sige, et led i en række lignende forslag, som alle går ud på at svejse halvdelene af Europa sammen til en særlig enhed, og ser vi på en del af de stater, som i kraft af deres størrelse altid har og også her vil komme til at spille en større rolle, f. eks. Vesttyskland og Frankrig, er det ikke netop lande, som i den senere tid har vist særlige eksempler på at ville indordne sig under aftaler eller tilstræbe fredelig løsning af internationale stridsspørgsmål. Hvis det var sådan, at det afgørende blot var at søge

[Fuglsang.]

fredelig løsning af tvistigheder landene imellem, behøvede man ikke at skride til gennemførelse af en særlig konvention; så er vi for vort vedkommende dækket gennem allerede eksisterende organer: De Forenede Nationer og den mellemfolkelige domstol.

Når jeg nærer tvivl med hensyn til den praktiske værdi af denne konvention, skyldes det også ting, vi har oplevet. Jeg tænker her på Europarådet og de organer, som har forbindelse hermed, og hvordan det gik med betalingsunionen på grund af Frankrigs og Englands ensidige optræden med hensyn til deres valutaspørgsmål. Jeg tænker på den ikke særlig gode vilje til at søge en fredelig løsning i spørgsmålet mellem Island og England om fiskerigrænserne, et spørgsmål, som også udmærket kunne have været ordnet gennem de bestående organer, hvis der blot havde været vilje til stede, og jeg tænker på, hvordan Cypernkonflikten i lang, lang tid trak ud, uden at internationale organer blev draget ind i den. Derfor må vort synspunkt her som ellers være dikteret af det, som den tidligere højtærede statsminister, Hans Hedtoft, sagde: det, det drejer sig om, er at nå frem til et fredeligt samarbejde med alle lande gennem FN og ikke tilslutte os økonomiske eller politiske blokdannelser af nogen art.

Statsministeren (H. C. Hansen): Da regeringens normale udenrigsminister er i Washington til NATO-møde, påhviler det mig at takke de ærede ordførere for deres tilslutning til forslaget, selv om det ikke helt er gået op for mig, om den sidste ærede ordfører også gav udtryk for tilslutning til forslaget eller han var imod det; men det kan så vise sig ved en afstemning på et senere tidspunkt.

Der er stillet et spørgsmål til mig af det ærede medlem hr. Lannung vedrørende ratifikationen af bosættelseskonventionen. Jeg kan dertil kun sige, at min viden er begrænset til, at den er under stadig overvejelse, og jeg er desværre ikke i stand til på stående fod at sige, hvornår disse overvejelser vil være afsluttet. Men man kan i givet fald vende tilbage til spørgsmålet ved en anden lejlighed, hvor oplysningerne da kan gives. Jeg takker de ærede ordførere for deres tilslutning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om det civile beredskab.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2351, fremsættelsen i tidenden sp. 3541).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Per Hækkerup: Hvis den ulykke skulle ramme os, at Danmark blev inddraget i krigshandlinger, gælder det ikke blot om for os, at det egentlige forsvarsberedskab er i orden — såvel det militære som det civile — men da et angreb kan komme med meget kort varsel, gælder det endvidere om at sørge for at have et civilt beredskab, hvis vi i den situation skal undgå kaos, hvis produktionen skal have mulighed for at fortsætte, forsyningerne at komme frem, transporterne at fungere, hvis centraladministrationens organer skal være i stand til at fungere og de politiske myndigheder have mulighed for at træffe deres beslutninger — jeg ved ikke, om jeg kan bruge udtrykket nogenlunde frit af omstændighederne.

Ingen af os kan vide, hvorledes en eventuel krig vil komme til at forme sig. Ingen kan derfor heller nøjagtigt forud forberede sig til alt det, man kan komme ud for under en eventuel krig. Men på visse områder vil man være i stand til i fredstid at foretage en planlægning over for kommende mulige ulykker. Det gælder såvel det administrative beredskab som i et vist omfang det økonomiske og det psykologiske beredskab. Men på alle områder er man naturligvis ikke i forvejen i stand til at planlægge i fredstid. Man vil, hvis krigen kommer, komme til at stå over for at skulle træffe en række dispositioner uden at have tid til at anvende den normale fremgangsmåde, den normale procedure. Derfor vil det være nødvendigt i en sådan situation ikke alene at have sit civile beredskab planlagt i forvejen, men at regeringen derudover er ud-